Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА ОБЩИЯ СЪД (шести състав)

16 декември 2015 година*

„Извъндоговорна отговорност — Местен служител към Делегацията на Съюза в Египет — Прекратяване на договор — Непредоставяне от Делегацията на египетското ведомство за социално осигуряване на удостоверението за прекратяване на служебното правоотношение на служителя и неуреждане във връзка с това на неговото положение — Погасителна давност — Продължаващо увреждане — Частична недопустимост — Принцип на добра администрация — Разумен срок — Член 41 от Хартата на основните права — Достатъчно съществено нарушение на правна норма, с която се предоставят права на частноправните субекти — Сигурна вреда — Причинно-следствена връзка“

По дело T-138/14

Randa Chart, с местожителство в Синт Ламбрехтс Вольове (Белгия), за която се явяват T. Bontinck и A. Guillerme, адвокати,

ищца,

срещу

Европейска служба за външна дейност (ЕСВД), за която се явяват S. Marquardt и M. Silva, в качеството на представители,

ответник,

с предмет иск за обезщетение на вредите, които ищцата твърди, че е претърпяла поради непредоставянето от Делегацията на Европейския съюз в Кайро (Египет) след нейното напускане на удостоверение за прекратяване на служебното ѝ правоотношение на египетското ведомство за социално осигуряване и последвалото във връзка с това неуреждане на нейното положение,

ОБЩИЯТ СЪД (шести състав),

състоящ се от: S. Frimodt Nielsen, председател, F. Dehousse и A. M. Collins (докладчик), съдии,

секретар: S. Bukšek Tomac, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 2 юли 2015 г.,

постанови настоящото

* Език на производството: френски.

Решение

Обстоятелства, предхождащи спора

1 През май 1990 г. ищцата г-жа Randa Chart, тогава с египетско гражданство, е назначена от Делегацията на Европейската комисия в Кайро (Египет) (наричана по-нататък „Делегацията“) като местен служител за работа на сътрудник. Спрямо нея е приложима египетската уредба за социално осигуряване.

2 Впоследствие Делегацията е включена в структурата на Европейската служба за външна дейност (ЕСВД).

3 На 8 октомври 2001 г., след като, считано от 20 октомври 2000 г., използва отпуск по лични причини, ищцата подава оставка и се премества на нова работа в Белгия.

4 На неопределена дата през 2004 г. ищцата встъпва във владение на апартамент в Кайро, за който през 1998 г. е сключила договор за придобиване срещу разсрочено плащане.

5 На 3 февруари 2005 г. ищцата изпраща на своя бивша колежка от Делегацията писмо по електронна поща със следното съдържание:

„[С]лед вълнуващия ми опит в Европа мислех да се завърна! Затова наскоро бях на редица събеседвания в чуждестранни дружества/институции в Египет и получих предложение за работа от страна на UNDP. Изненадана съм, че не открих изготвения за мен от Делегацията (последен работодател) формуляр за прекратяване на правоотношението ми.

Този документ трябваше да се намира в досието ми в Делегацията. Бихте ли ми го изпратили сканиран „набързо“ по електронна поща, а след това и оригинала на адреса ми в Брюксел […]“.

6 Според изложените в писмените становища на ищцата обяснения, които не се оспорват от ЕСВД, формулярът, за който се споменава в посоченото в точка 5 по-горе електронно писмо, представлява удостоверение, наречено „estemara 6“, което работодателят е длъжен да състави в седемдневен срок от прекратяването на трудовия договор на своя служител в три екземпляра — един препис за служителя, друг препис за работодателя, а оригиналът да изпрати на египетското ведомство за социално осигуряване. Предоставянето на формуляра е необходимо, за да се закрие обвързващото работодателя и служителя социалноосигурително досие, така че да бъде възможно откриването на ново такова досие при друг работодател с оглед на използването от служителя на неговите пенсионни права в края на неговата кариера.

7 На 1 април 2005 г. ищцата получава писмо по електронна поща от египетско дружество, в което е кандидатствала за работа, съдържащо уточнение, че „все още е необходимо да предостави административен документ, за да се приключи процедурата по наемане на работа“. Авторът на електронното писмо подчертава, че се надява ищцата да успее възможно най-скоро да му предостави този документ и да подпише трудовия договор.

8 С писмо от 11 август 2005 г. ищцата потвърждава пред Делегацията искането си да получи формуляра „estemara 6“ на свое име, след като писмото ѝ по електронна поща от 3 февруари 2005 г. е останало без отговор. Тя посочва по-точно че е преминала успешно събеседване за назначаване на работа в Кайро и не иска да рискува да „загуби“ полученото предложение за работа, както се е случило с UNDP поради невъзможността да представи този формуляр.

9 В писмо от 13 септември 2005 г., изпратено ѝ от възможен работодател в Египет, ищцата научава, че Делегацията всъщност не е предоставила формуляра „estemara 6“ на египетското ведомство за социално осигуряване, поради което последното все още я счита за служител на Делегацията. Работодателят уточнява, че ако формулярът не му бъде предоставен до седмица, ще бъде принуден да отмени наемането на ищцата на работа.

10 На 10 януари 2006 г. египетско дружество прави предложение за работа на ищцата, като уточнява, че тя може да започне работа след приключването на процедурата по наемане на работа.

11 На 14 март и 12 септември 2006 г. ищцата отново подновява искането си до Делегацията за получаване на формуляра „estemara 6“ на свое име.

12 На 6 март 2007 г. друго дружество, установено в Египет, изпраща писмо до ищцата, в което я уведомява, че желае да ѝ предложи работа като личен сътрудник на генералния директор, но не може да го направи, тъй като не е получило оформен на нейно име формуляр „estemara 6“.

13 На 7 март и 3 декември 2007 г., както и на 20 февруари 2008 г. ищцата отново призовава Делегацията да ѝ предостави оформен на нейно име формуляр „estemara 6“.

14 През август 2008 г. ищцата получава белгийско гражданство.

15 На 5 февруари 2009 г. ищцата изпраща по електронна поща писмо до Делегацията, в което посочва, че през 2007 г. е взела решение „да ликвидира социалното си осигуряване в Египет“, във връзка с което е научила от египетското ведомство за социално осигуряване, че нейното осигурително досие е все още открито, тъй като Делегацията не е изпратила на това ведомство формуляра „estemara 6“. Тя посочва също така, че през ноември 2007 г. се е свързала с Делегацията, която ѝ потвърдила, че този формуляр не се намира в личното ѝ досие. Накрая, тя отново приканва Делегацията да предприеме необходимите действия за закриването на социалноосигурителното ѝ досие.

16 Същия ден Делегацията отговаря на ищцата, че ще направи всичко възможно да разреши проблема, но се нуждае от известно време.

17 С електронно писмо от 21 март 2009 г. ищцата иска от Делегацията да я уведоми за развитието на случая. След като не получава отговор, тя се обръща отново към Делегацията с електронно писмо от 20 април 2009 г.

18 С електронно писмо от 23 април 2009 г. Делегацията уведомява ищцата, че все още се опитва да разреши нейния проблем и ще се свърже допълнително с нея, когато разполага с повече информация.

19 След като не получава повече информация от Делегацията, на 30 септември 2009 г. ищцата отново отправя до нея искане да бъде уведомена за развитието по случая. Тя повтаря искането си на 27 октомври 2009 г. с писмо по електронна поща, което също става без отговор.

20 На 15 февруари 2010 г. ищцата изпраща писмо до ръководителя на отдел K5, „Местни служители“, в генерална дирекция „Външни отношения“ на Комисията (наричана по-нататък „ГД „Relex“), в което припомня обстоятелствата, изложени от нея в електронното ѝ писмо от 5 февруари 2009 г. (вж. т. 15 по-горе), обръща внимание на кореспонденцията си с Делегацията и се оплаква от нейното бездействие, липса на прозрачност и липса на общителност.

21 С писмо от 4 март 2010 г. ръководителят на отдел K5 изразява пред ищцата съжаление за липсата на отговор от Делегацията на отправените от нея искания, като посочва, че се нуждае от известно време, за да получи съответната информация от Делегацията.

22 С писмо от 18 март 2010 г. Делегацията отправя искане до компетентните египетски власти по въпросите на имиграцията и паспортите да предоставят „movement certificate“ (сертификат за движение) за ищцата, предназначен за египетското ведомство за социално осигуряване, което удостоверява, че тя е напуснала територията на Египет през 2001 г.

23 С писмо от 25 март 2010 г. посочените власти отговарят на Делегацията, че този документ може да се предостави само на съдебни органи или на заинтересованото лице, в който случай единствено последното може да го поиска.

24 С писмо по електронна поща от 26 март 2010 г. длъжностно лице от отдел K5 „Местни служители“ в ГД „Relex“, обръща внимание на ищцата по-конкретно че, след като се е свързал с Делегацията, се е установило, че „movement certificate“, удостоверяващ нейното напускане на територията на Египет през 2001 г., трябва да бъде издаден от компетентните египетски власти по въпросите на имиграцията и паспортите, като Делегацията е предприела във връзка с това всички необходими стъпки.

25 През май 2010 г. съпругът на ищцата се среща в Кайро с ръководителя на Делегацията, който му обяснява, че за да се закрие социалноосигурителното досие на съпругата му, е необходимо тя лично да поиска „movement certificate“ от компетентните египетски власти по въпросите на имиграцията и паспортите.

26 С писмо по електронна поща от 14 юни 2010 г. ищцата уведомява Делегацията, че юрист и „административен консултант“ са я посъветвали да не подава искане за „movement certificate“. Тя споделяла мнението им и за това, че проблемът трябва да бъде разрешен от Делегацията, при което такова искане можело да ѝ нанесе сериозна вреда, тъй като подобен документ се изисквал и от лица, заподозрени в извършване на престъпления, по-специално за да докажат своето алиби.

27 На 13 октомври 2010 г. ищцата изпраща писмо по електронна поща до Делегацията, за да се информира за предприетите от последната мерки за закриване на нейното социалноосигурително досие. В това писмо тя потвърждава, че намира предложеното от Делегацията разрешение — да се снабди сама с „movement certificate“ — за неподходящо и неприемливо. Тя приканва Делегацията да ѝ даде „ясен и конкретен отговор“ до средата на ноември 2010 г.

28 На 17 октомври 2010 г., след среща между представител на Делегацията и представител на египетското ведомство за социално осигуряване, последното само отправя искане до компетентните египетски власти по въпросите на имиграцията и паспортите да му предоставят „movement certificate“ за ищцата. Искането остава без последици.

29 На 8 март 2011 г. египетският адвокат на ищцата изпраща по електронна поща писмо до ръководителя на Делегацията, с което по-специално иска да му бъде направено финансово предложение в едномесечен срок, за да се разреши по споразумение спорът относно социалноосигурителното досие на неговата клиентка.

30 С писмо от 7 април 2011 г. ръководителят на Делегацията съобщава на египетския адвокат на ищцата, че случаят все още се разглежда и отговор по нейното искане ще бъде даден до 18 април 2011 г.

31 На 17 май 2011 г. египетският адвокат на ищцата отново пише до ръководителя на Делегацията с оплакване, че не е получил отговор на нейното искане, и му определя срок за отговор до 3 юни 2011 г.

32 С писмо от 19 май 2011 г. ръководителят на Делегацията посочва на египетския адвокат на ищцата, че Делегацията не допуска да ѝ бъдат определяни срокове за отговор на нейното искане и че случаят все още се разглежда.

33 На 13 юни 2011 г. ищцата подава жалба срещу ЕСВД до Европейския омбудсман, в която оспорва начина, по който Делегацията се е отнесла към проблема с нейното социалноосигурително досие в Египет.

34 През ноември 2011 г. ищцата предоставя на египетското ведомство за социално осигуряване формуляра „estemara 6“, който през октомври 2011 г. Делегацията най-сетне приема да ѝ изпрати. Ведомството обаче отхвърля формуляра, с мотива че е антидатиран с дата от октомври 2001 г.

35 На 8 март 2013 г. Омбудсманът приема решение по жалбата на ищцата. Според него Делегацията носи отговорност за непредоставянето в предвидените срокове на формуляра „estemara 6“, като всички понесени от ищцата вреди до май 2010 г., свързани с неуреждането на нейното положение в областта на социалното осигуряване, са следствие от това непредоставяне и от упоритото неизправяне на въпросното положение от страна на Делегацията след 2001 г. От друга страна, той счита, че всички понесени от ищцата вреди след май 2010 г. трябва да се вменят изключително в нейна вина, предвид отказа ѝ да изиска „movement certificate“ от компетентните египетски власти.

36 От решението на Омбудсмана също следва, че той е отправил до ЕСВД предложение за разрешение на спора по споразумение, състоящо се по-конкретно в предприемането на необходимите действия за закриване на социалноосигурителното досие на ищцата, веднага щом тя ѝ представи „movement certificate“, във внасянето по сметка на социалноосигурителната система на всички оставащи суми, които ищцата дължи, включително евентуалните глоби, и в надлежното разглеждане на всички подкрепени с доказателства искания за обезщетение на вредите, които ищцата твърди, че е понесла до май 2010 г.

37 След като констатира, че ЕСВД е поела задължение да се съобрази с първите два елемента от предложението за разрешаване на спора по споразумение, Омбудсманът приключва преписката по отношение на тези два аспекта от жалбата. По отношение на вредите, които ищцата твърди, че е понесла до май 2010 г., Омбудсманът посочва, че тя не е представила никакво доказателство за тяхното наличие, поради което е приключил преписката по отношение на този аспект от жалбата, приемайки, че няма необходимост от допълнително разследване по този въпрос.

38 С писмо по електронна поща от 10 юли 2013 г. съпругът на ищцата, отбелязвайки, че тя е получила наскоро „movement certificate“, иска от ЕСВД да организира среща с оглед на „окончателното закриване на досието“. В отговор на това електронно писмо на 16 юли 2013 г. ЕСВД приканва ищцата да изпрати сертификата в Делегацията. С електронно писмо от същия ден съпругът на ищцата уведомява ЕСВД, че последната обвързва предоставянето на „movement certificate“ с провеждането на среща, по време на която да бъде разрешен и въпросът за обезщетяването на понесените от нея вреди. С електронно писмо от 17 септември 2013 г. ЕСВД посочва на ищцата по-конкретно че в решението си от 8 март 2013 г. Омбудсманът е обърнал внимание на непредоставянето от нейна страна на доказателства за твърдените вреди, като е приключил разглеждането на жалбата в тази част. ЕСВД допълва, че ищцата има право да ѝ предостави подобни доказателства, ако счете за необходимо.

39 С писмо от 30 октомври 2013 г. ищцата отправя до ЕСВД искане за обезщетяване на имуществените и неимуществените вреди, които е понесла от неправомерното, както твърди, поведение на Делегацията от октомври 2001 г. нататък, които оценява общо на 452 339,18 EUR. В писмото тя уточнява, че има готовност да предостави „movement certificate“ на ЕСВД „веднага щом последната признае допуснатите от 2001 г. насам грешки, ангажирайки извъндоговорната отговорност на Съюза […], и след като обезщети произтеклите от това вреди“.

40 С писмо от 8 януари 2014 г. ЕСВД отхвърля това искане, посочвайки, че то е погасено по давност, тъй като ищцата е знаела за правопораждащия отговорността факт още от 13 септември 2005 г. (вж. т. 9 по-горе).

41 На поставен в съдебното заседание въпрос във връзка с това ЕСВД посочва, че към датата на заседанието социалноосигурителното досие на ищцата в Египет несъмнено е все още открито.

Производство и искания на страните

42 На 27 февруари 2014 г. ищцата подава настоящия иск в секретариата на Общия съд.

43 По доклад на съдията докладчик Общият съд (шести състав) решава да започне устната фаза на производството. В рамките на процесуално-организационните действия по член 64 от Процедурния правилник на Общия съд от 2 май 1991 г. последният приканва страните да отговорят писмено на някои въпроси, на което те се отзовават в определения им срок.

44 Устните състезания и отговорите на страните на поставените от Общия съд въпроси са изслушани в съдебното заседание, проведено на 2 юли 2015 г.

45 Ищцата иска от Общия съд:

— да признае извъндоговорната отговорност на ЕСВД,

— като основно искане — да осъди ЕСВД да заплати обезщетение за понесените вреди в размер на 509 283,88 EUR, с възможност за увеличаване в хода на производството,

— при условията на евентуалност — да осъди ЕСВД да заплати обезщетение за понесените вреди, считано от 30 октомври 2008 г., в размер на 380 063,81 EUR, с възможност за увеличаване в хода на производството,

— да осъди ЕСВД да заплати съдебните разноски.

46 ЕИСК иска от Общия съд:

— като основно искане — да отхвърли иска като недопустим,

— при условията на евентуалност — да отхвърли иска като неоснователен,

— да осъди ищцата да заплати съдебните разноски.

47 Освен това ищцата иска от Общия съд да разпореди на ЕСВД в рамките на процесуално-организационните действия да представи документите, които доказват предприетите от Делегацията и от ЕСВД стъпки за разрешаване на настоящия спор.

От правна страна

Предварителни бележки

48 Съгласно член 340, втора алинея ДФЕС в случай на извъндоговорна отговорност, в съответствие с основните принципи на правото, които са общи за държавите членки, Съюзът е длъжен да поправи вредите, причинени от негови институции или служители при изпълнението на техните задължения.

49 Съгласно постоянната съдебна практика, за да се ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза по смисъла на посочената разпоредба за неправомерно поведение на неговите институции или органи, трябва да са изпълнени определени кумулативни условия, а именно неправомерност на поведението, в което се упреква институцията или органът на Съюза, наличие на вреда и наличие на причинно-следствена връзка между твърдяното поведение и претендираната вреда (решения от 29 септември 1982 г., Oleifici Mediterranei/ЕИО, 26/81, Rec, EU:C:1982:318, т. 16 и от 14 декември 2005 г., Beamglow/Парламент и др., T-383/00, Rec, EU:T:2005:453, т. 95).

50 Трите условия са кумулативни. Така, липсата на едно от тях е достатъчна, за да се отхвърли иск за обезщетение (вж. в този смисъл решения от 15 септември 1994 г., KYDEP/Съвет и Комисия, C-146/91, Rec, EU:C:1994:329, т. 81 и от 20 февруари 2002 г., Förde-Reederei/ Съвет и Комисия, T-170/00, Rec, EU:T:2002:34, т. 37).

51 Що се отнася до първото условие относно неправомерното поведение, в което се упреква съответната институция или орган на Съюза, съдебната практика изисква да бъде установено достатъчно сериозно нарушение на правна норма, която има за предмет предоставяне на права на частноправните субекти (решение от 4 юли 2000 г., Bergaderm и Goupil/Комисия, C-352/98 P, Rec, EU:C:2000:361, т. 42). Решаващият критерий, който позволява да се смята, че дадено нарушение е достатъчно съществено, е явното и грубо незачитане от съответната институция или орган на Съюза на наложените на тяхното право на преценка предели. Когато институцията или органът разполага само със значително ограничена оперативна самостоятелност или не разполага с такава, то и най-малкото нарушение на правото на Съюза може да е достатъчно, за да се установи наличието на достатъчно сериозно нарушение (решения от 10 декември 2002, Комисия/Camar и Tico, C-312/00 P, Rec, EU:C:2002:736, т. 54 и от 12 юли 2001 г., Comafrica и Dole Fresh Fruit Europe/Комисия, T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 и T-225/99, Rec, EU:T:2001:184, т. 134).

52 По отношение на условието за наличие на вреда, отговорността на Съюза може да бъде ангажирана само ако ищецът наистина е претърпял действителна и сигурна вреда (решение от 16 януари 1996 г., Candiotte/Съвет, T-108/94, Rec, EU:T:1996:5, т. 54). Ищецът следва да представи убедителни доказателства както за наличието, така и за размера на вредата (вж. решение от 16 септември 1997 г., Blackspur DIY и др./Съвет и Комисия, C-362/95 P, Rec, EU:C:1997:401, т. 31 и цитираната съдебна практика). Условието за наличие на сигурна вреда е изпълнено, когато е достатъчно сигурно, че вредата е неизбежна и предвидима, макар все още да не може да бъде точно остойностена (решение от 14 януари 1987 г., Zuckerfabrik Bedburg и др./Съвет и Комисия, 281/84, Rec, EU:C:1987:3, т. 14 и определение от 14 декември 2005 г., Arizona Chemical и др./Комисия, T-369/03, Rec, EU:T:2005:458, т. 106).

53 Що се отнася до условието за наличие на причинно-следствена връзка между твърдяното поведение и претендираната вреда, то вредата трябва да произтича достатъчно пряко от упрекваното поведение, което трябва да бъде определящата причина за вредата, тъй като няма задължение за обезщетяване на всяка вредоносна последица, колкото и да е отдалечена, от дадено неправомерно положение (решение от 4 октомври 1979 г., Dumortier и др./Съвет, 64/76,

113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 и 45/79, Rec, EU:C:1979:223, т. 21; вж. също решение от 10 май 2006 г., Galileo International Technology и др./Комисия, T-279/03, Rec, EU:T:2006:121, т. 130 и цитираната съдебна практика). Ищецът трябва да докаже съществуването на причинно-следствена връзка между осъдителното поведение и претендираната вреда (вж. решение от 30 септември 1998 г., Coldiretti и др./Съвет и Комисия, T-149/96, Rec, EU:T:1998:228, т. 101 и цитираната съдебна практика).

54 Освен това член 46, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз, който съгласно член 53, първа алинея от същия Статут е приложим към производствата пред Общия съд, предвижда:

„Исковете срещу Съюза по дела в областта на извъндоговорната отговорност се погасяват след изтичането на срок от пет години от датата на възникване на събитието, което ги обуславя. Давността се прекъсва с предявяването на иск пред Съда или ако преди образуването на това производство увредената страна е предявила претенцията си пред съответната институция на Съюза. В последния случай производството се образува в двумесечен срок, предвиден в член 230 [ДФЕС]; разпоредбите на член 265, втора алинея [ДФЕС] се прилагат, когато е уместно“.

55 Погасителната давност има за задача да съгласува защитата на правата на претърпялото вреди лице и принципа на правна сигурност. Така продължителността на давностния срок е определена, като се отчита по-специално времето, необходимо на лицето, за което се твърди, че е претърпяло вреди, да събере подходяща информация с оглед на предявяването на евентуален иск и да провери фактите, които могат да бъдат изтъкнати в подкрепа на този иск (вж. определение от 14 септември 2005 г., Ehcon/Комисия, T-140/04, Rec, EU:T:2005:321, т. 57 и цитираната съдебна практика).

56 Давностният срок започва да тече от момента, в който са налице всички условия, от които зависи задължението за обезщетяване, и по-специално когато подлежащата на обезщетяване вреда е конкретизирана (решение от 17 юли 2008 г., Комисия/Cantina sociale di Dolianova и др., C-51/05 P, Сб., EU:C:2008:409, т. 54). В частност, що се отнася до спора, възникнал от действия на отделни лица, давностният срок започва да тече от момента, в който тези действия са породили своите вредоносни последици по отношение на лицата, срещу които са насочени (решение от 19 април 2007 г., Holcim (Deutschland)/Комисия, C-282/05 P, Сб., EU:C:2007:226, т. 29 и 30 и определение от 1 април 2009 г., Perry/Комисия, T-280/08, EU:T:2009:98, т. 36).

57 Когато пораждащият вредата факт е станал известен на пострадалия по-късно, за него давностният срок започва да тече от момента на узнаването (вж. решение от 13 декември 2006 г., É.R. и др./Съвет и Комисия, T-138/03, Rec, EU:T:2006:390, т. 49 и цитираната съдебна практика).

58 В случай на продължаващо увреждане, в зависимост от датата, на която е възникнал прекъсващият юридически факт, погасителната давност съгласно член 46 от Статута на Съда се прилага за периода, който предшества с повече от пет години тази дата, без да засяга евентуално възникналите в следващи периоди права (определения от 14 декември 2005 г., Arizona Chemical и др./Комисия, T-369/03, Rec, EU:T:2005:458, т. 116 и от 10 април 2008 г., 2K-Teint и др./Комисия и ЕИБ, T-336/06, EU:T:2008:104, т. 106).

По допустимостта

59 Без да повдига формално възражение за недопустимост по член 114 от Процедурния правилник от 2 май 1991 г., ЕСВД твърди, че настоящият иск е недопустим, тъй като бил погасен по давност по силата на член 46 от Статута на Съда. Според ЕСВД ищцата е могла да узнае за

пораждащият твърдените вреди факт „поне от 1 април 2005 г. и най-късно на 6 март 2007 г.“, тоест повече от пет години преди подаването на предварителното искане за обезщетение от 30 октомври 2013 г. В хода на съдебното заседание, в отговор на въпрос на Общия съд, ЕСВД посочва, че според нея трите кумулативни условия, позволяващи при всички случаи на ищцата да претендира обезщетение за твърдените вреди, са били налице най-късно през февруари 2008 г.

60 Според ЕСВД ищцата не може да се позовава на продължаващото наличие на предполагаемото неправомерно поведение, довеждащо до вреда, която тя търпи непрекъснато и която настъпва ежедневно. ЕСВД подчертава, че съгласно съдебната практика условията, от които зависи задължението за поправяне на посочените в член 340, втора алинея ДФЕС вреди и следователно правилата на давността относно исковете, целящи поправянето на посочените вреди, могат да се основават само на строго обективни критерии. Доводите на ищцата обаче се основавали на нейното „субективно възприятие“, според което всички събития след 2001 г., свързани с личната и професионалната ѝ дейност, били последица от първоначалното непредоставяне от страна на Делегацията на формуляра „estemara 6“ на нейно име. Заключението на ЕСВД е, че давностният срок е започнал да тече от момента, в който „незакриването на досието на ищцата при ведомството за социално осигуряване действително и обективно е причинило вреда, като [ѝ] е попречило да приеме предложенията на евентуалните работодатели“.

61 Ищцата отхвърля повдигнатото от ЕСВД основание за недопустимост.

62 Основното твърдение на ищцата е, че твърдяното неправомерно поведение на Делегацията съществува непрекъснато от октомври 2001 г., като още оттогава ѝ нанася продължаваща и нарастваща вреда. Съгласно съдебната практика обаче, когато вредата има подобен продължаващ характер, давностният срок започва да тече от датата на нейната „пълна конкретизация“. Поради това не можело да ѝ бъде противопоставен никакъв давностен срок.

63 При условията на евентуалност, приповтаряйки, че твърдяната вреда има продължаващ характер, и посочвайки, че на 30 октомври 2013 г. е отправила до ЕСВД предварително искане за обезщетение, представляващо прекъсващ давността акт, ищцата твърди, че настоящият иск не може да бъде погасен по давност по отношение на вредите, настъпили след 30 октомври 2008 г.

64 Основният упрек на ищцата към Делегацията и към ЕСВД, от една страна, е в това, че те не са предоставили формуляра „estemara 6“ в седемдневен срок от нейната оставка през октомври 2001 г., и от друга страна, че впоследствие не са предприели нищо за уреждане на положението ѝ по отношение на египетското ведомство за социално осигуряване, както и че не са отговорили на нейните запитвания. Във връзка с това тя твърди, че са нарушени, първо, принципът на добра администрация, второ, принципът на разумен срок, и трето, приложимото египетско право.

65 Също така ищцата упреква Делегацията и ЕСВД, че без нейно съгласие и без дори да са я уведомили предварително, те се опитали да получат отнасящ се до нея „movement certificate“. Във връзка с това тя твърди, че е нарушено правото ѝ на зачитане на личния живот.

66 Ищцата твърди, че е понесла имуществени и неимуществени вреди от това поведение на Делегацията и на ЕСВД, което счита за неправомерно.

67 Първата твърдяна имуществена вреда се състои от административните разходи и разходите за адвокат, направени във връзка с предприети различни, и по-специално административни, стъпки в Белгия и Египет, които оценява общо на 5 200 EUR. По същество тя твърди, че предвид невъзможността да се завърне да живее и работи в Египет, с оглед на твърдяното

неправомерно поведение на Делегацията и на ЕСВД, тя е трябвало всяка година да провежда „дълъг административен маратон“ пред белгийските власти, за да получи разрешения за престой и работа, а накрая и белгийско гражданство.

68 Твърдяната от ищцата втора имуществена вреда се състои от разходите за настаняване, които е направила в Белгия след 1 януари 2004 г. Тя претендира да ѝ бъдат възстановени наемите, заплатени за двата последователно заемани от нея апартамента между посочената дата и 31 януари 2008 г., разходите за закупуване на мебели за втория от тези апартаменти, както и дължимите лихви по заема, сключен за закупуването през юли 2007 г. на апартамент в Белгия, в който се е пренесла на 1 февруари 2008 г.

69 Твърдяната от ищцата трета имуществена вреда се отнася до загубената възможност да се завърне след 1 януари 2004 г. в Египет и да продължи професионалната си кариера на по-престижна, по-динамична, по-интересна от финансова гледна точка и предлагаща по-добри перспективи от тези в Белгия работа.

70 Твърдяната от ищцата четвърта имуществена вреда се състои в намаления размер на пенсията ѝ за осигурителен стаж и възраст, която е могла да претендира в Белгия. Според нея вследствие на неправомерното поведение на Делегацията и на ЕСВД тя няма да може да достигне минималния брой години, изискуеми за получаването на пенсия за осигурителен стаж и възраст в Египет, а осигурителните периоди, които би могла да събере в Белгия, са твърде кратки, за да ѝ дадат право на получаване там на пълна пенсия за осигурителен стаж и възраст.

71 Твърдяната от ищцата пета имуществена вреда се състои от направените от нея разходи за пътуване до Египет за срещи с възможни работодатели при търсенето на работа и във връзка с посещения на семейството и приятелите ѝ. По нейна оценка тези разходи възлизат на 8 000 EUR при две пътувания годишно и средна цена от 400 EUR за двупосочен самолетен билет.

72 По отношение на твърдените неимуществени вреди на първо място ищцата посочва, че неправомерното поведение на Делегацията и на ЕСВД я е довело до състояние на стрес и тревога, които са ѝ причинили стомашни разстройства, кожно-възпалителни реакции и дълбока депресия. На второ място тя посочва, че страда от отдалечеността на семейството и приятелите си.

73 Според ищцата споменатите в точки 67—72 по-горе различни имуществени и неимуществени вреди са пряка последица от непредоставянето от Делегацията и ЕСВД на формуляра „estemara 6“ на нейно име и от последвалото във връзка с това неуреждане на нейното положение. По отношение на твърдяното неправомерно поведение, предвид опитите на Делегацията да получи без предварителното ѝ съгласие отнасящ се до нея „movement certificate“, ищцата посочва в отговор на писмен въпрос на Общия съд, че това ѝ е причинило „стрес и особено напрегнато състояние, които са спомогнали за увеличаването на претърпените от 2004 г. насам неимуществени вреди […]“.

74 Независимо дали поведението, за което са упрекнати Делегацията и ЕСВД, е от естество да ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза, и дали условието за наличие на пряка причинно-следствена връзка е при всички случаи изпълнено, следва да се определи точният момент, в който твърдените вредоносни последици са настъпили действително по отношение на ищцата. За целта следва да бъдат разгледани последователно различните имуществени и неимуществени вреди, за които ищцата иска да бъде обезщетена.

75 В началото следва да се посочи, че за страните е безспорно произтичащото от приложимото египетско право задължение за Делегацията да попълни и предостави още през октомври 2001 г. отнасящия се до ищцата формуляр „estemara 6“, което Делегацията обаче не е направила. От материалите по делото е видно, че ищцата, която тогава се е намирала в Белгия,

е разбрала за този пропуск едва на 13 септември 2005 г., при това съвсем случайно (вж. т. 9 по-горе). Наистина, с писма по електронна поща още от 3 февруари (вж. т. 5 по-горе) и 11 август 2005 г. (вж. т. 8 по-горе) тя е поискала от Делегацията да ѝ изпрати в Белгия нейния екземпляр от формуляра. Въпреки това на посочените дати тя съвсем добросъвестно е мислила, че този екземпляр се намира в личното ѝ досие в Делегацията, нямайки представа всъщност, че последната дори не е попълнила формуляра. Поради това следва да се приеме, че в съответствие с цитираната в точка 57 по-горе съдебна практика давностният срок при всички случаи не е могъл да започне да тече преди 13 септември 2005 г., и по-точно през октомври 2001 г.

76 Следва да се посочи, че всички твърдени от ищцата имуществени и неимуществени вреди са породени от едно и също обстоятелство, а именно невъзможността да си намери нова работа в Египет и поради това да се завърне в тази страна поради непредставянето от страна на Делегацията на формуляр „estemara 6“ на нейно име.

77 За ищцата всъщност последицата от това е, че:

— е трябвало да подновява разрешителните си за работа и за престой в Белгия, след което е поискала да получи белгийско гражданство, прибягвайки до услугите на белгийски и на египетски адвокат (първа твърдяна имуществена вреда),

— трябвало е да продължи да прави квартирни разходи в Белгия (втора твърдяна имуществена вреда),

— не е могла да направи професионална кариера в Египет (трета твърдяна имуществена вреда),

— не може да претендира пенсионни права в Египет, нито да получи пълна пенсия за осигурителен стаж и възраст в Белгия (четвърта твърдяна имуществена вреда),

— трябва да поема два пъти годишно пътни разходи, по-специално за посещаване на семейството и приятелите си в Египет (пета твърдяна имуществена вреда),

— намира се в състояние на стрес и тревога и страда от отдалечеността на семейството и приятелите си.

78 На редица места в писмените си становища ищцата твърди, че твърдените вреди имат продължаващ характер, считано от октомври 2001 г., тъй като от тази дата е налице непредоставяне от страна на Делегацията на формуляр „estemara 6“ на нейно име. Въпреки това, когато тя описва по-подробно тези вреди, излиза, че те са възникнали на 1 януари 2004 г.

79 Във връзка с това най-напред следва да се отбележи, че съгласно материалите по делото едва в началото на 2005 г. ищцата е започнала да се явява на събеседвания за работа в Египет и за първи път е загубила възможност за работа в тази страна поради липсата на формуляр „estemara 6“ на нейно име в социалноосигурителното ѝ досие (вж. т. 5 и 8 по-горе). Следователно при всички случаи ищцата не може да иска да бъде обезщетена, считано от 1 януари 2004 г.

80 По-нататък, без да се разглежда на този етап въпросът дали твърдените от ищцата вреди подлежат на обезщетяване, следва да се приеме, че само някои от тях биха могли да бъдат продължаващи по своя характер.

81 Във връзка с това трябва да се посочи, че съгласно съдебната практика за подлежащи на обезщетяване следва да се считат вредите, които се подновяват в течение на последователни периоди и се увеличават съответно на изтеклото време (вж. в този смисъл определение от 4 септември 2009 г., Inalca и Cremonini/Комисия, T-174/06, EU:T:2009:306, т. 57).

82 Това определение не се отнася до имуществена вреда, която се състои от поетите от ищцата в Белгия административни разходи и разходи за адвокат във връзка с подновяването на нейните разрешителни за престой и за работа, както и за придобиването на белгийско гражданство. Всъщност тези разходи, макар да са били повтаряни неколкократно между 2005 г. и август 2008 г., имат еднократен характер, тъй като са били осъществени при образуването на всяка от административните процедури и техният размер не се е увеличил в съответствие с изтеклото време.

83 По този начин тази част от твърдяната първа имуществена вреда се е материализирала по отношение на ищцата за последен път през август 2008 г., тоест повече от пет години преди нейното предварително искане за обезщетение от 30 октомври 2013 г. и преди завеждането на настоящия иск за обезщетение. Следователно трябва да се приеме, че по отношение на тази част искът е погасен.

84 По въпроса за претендираните от ищцата разходи за адвокат в Египет, които се отнасят също към твърдяната първа имуществена вреда и които по естеството си имат също еднократен характер, достатъчно е да се отбележи, че ищцата не уточнява датата, на която те са били осъществени. Нещо повече, тя не представя никакво доказателство, което да установява тяхното осъществяване и размер.

85 Поради това искането за обезщетяване на твърдяната първа имуществена вреда трябва да бъде отхвърлено изцяло.

86 Не би могла да се определи като продължаваща по своя характер и вредата, състояща се от пътните разходи, които ищцата твърди, че е направила за посещения в Египет. Всъщност такива разходи по естеството им се правят едновременно с осъществяването на самите пътувания и не се увеличават в съответствие с изтеклото време.

87 В случая ищцата не уточнява датите, на които е осъществила тези пътни разходи. Освен това може да се предположи, че те са били направени в периода 2004—2013 г., което означава, че настоящият иск е погасен по отношение на разходите, направени от нея преди 2009 г. Също така при всички случаи тя не представя никакви доказателства за осъществяването и за размера на тези пътни разходи.

88 Следователно искането за обезщетяване на твърдяната пета имуществена вреда трябва да бъде отхвърлено изцяло.

89 От друга страна, твърдените три други имуществени вреди биха могли да бъдат продължаващи по своя характер.

90 В това отношение следва да се посочи, че от материалите по делото в достатъчна степен се установява желанието на ищцата от началото на 2005 г. да се завърне и работи в Египет, макар тя да не е могла изобщо да намери работа там поради продължаващото непредоставяне от Делегацията на формуляр „estemara 6“ на нейно име, вследствие на което се е принудила да остане да живее и работи в Белгия. По отношение на последното веднага трябва да се подчертае, че противно на твърдението на ЕСВД, изразено на различни места в нейните писмени становища, решението на ищцата да остане в Белгия, считано от 2005 г., не е личен и свободен избор от нейна страна, а е следствие от — както тя се изразява — „блокирането на административното ѝ положение в Египет“. Обстоятелството, че няколко години по-късно тя е решила да се установи окончателно в Белгия и да придобие белгийско гражданство, се обяснява преди всичко с нейното примирение пред липсата на отговор от Делегацията на многобройните ѝ искания за предоставяне на формуляр „estemara 6“ на нейно име и с желанието ѝ да ограничи, доколкото е възможно, вредите, които счита, че понася.

91 Следователно като продължаващи по своя характер при всички случаи биха могли да се определят направените от ищцата квартирни разходи в Белгия, считано от началото 2005 г., тъй като, ако е могла тогава да се завърне отново в Египет и да намери работа там, тя е щяла да се настани в придобития от нея апартамент в Кайро (вж. т. 4 по-горе).

92 Що се отнася до загубената от ищцата възможност за по-интересна и доходна професионална кариера в Египет от тази, която е имала в Белгия, и що се отнася до твърдените последици за пенсионните ѝ права от тази загуба на възможност, става дума също за вреда, която, ако бъде потвърдена, би имала продължаващ и прогресивен характер, тъй като е свързана с невъзможността за ищцата да се завърне на работа в Египет, считано от 2005 г.

93 Накрая, по отношение на претендираните от ищцата неимуществени вреди, в случай че бъдат установени в достатъчна степен, следва да се приеме, че по естеството си те не са настъпили еднократно, а са се подновявали ежедневно през целия период, в който тя е била възпрепятствана да се завърне да живее и работи в Египет.

94 ЕСВД не би могла да твърди, че доводите на ищцата относно продължаващия характер на твърдените вреди се основават на нейното „субективно възприятие“, че всички настъпили след 2001 г. събития, свързани с личния ѝ и професионален живот, са следствие от първоначалното непредоставяне от Делегацията на формуляра „estemara 6“. Всъщност тези доводи се основават не просто на субективната преценка на ищцата, а на множество обективни и конкретни обстоятелства в материалите по делото, от които по-конкретно е видно, че в началото на 2005 г. тя е имала твърдото намерение да се завърне да живее и работи в родината си, в която притежава апартамент и където живеят семейството и приятелите ѝ, както е видно и че тя действително е загубила възможности за работа в Египет през 2005 г., 2006 г. и 2007 г. поради липсата в социалноосигурителното ѝ досие на формуляр „estemara 6“ на нейно име. От материалите по делото също така следва, че въпреки многобройните искания на ищцата, започнали от февруари 2005 г., за уреждане на случая, едва повече от пет години по-късно Делегацията е благоволила, преди всичко в свой интерес (вж. т. 119 по-долу), да предприеме първата конкретна стъпка, опитвайки се да получи „movement certificate“ за нея, при което вследствие от това трудно положение ищцата се е оказала в състояние на стрес и тревога, което ѝ е причинило както физически, така и морални проблеми, някои от които все още са били налице към датата на завеждане на настоящия иск.

95 Освен това ЕСВД не взема под внимание изтъкнатото от ищцата конкретно оплакване. Последната не упреква Делегацията толкова за непредоставянето на формуляр „estemara 6“ на нейно име през октомври 2001 г., а по-скоро че впоследствие умишлено не е уредила нейното положение, въпреки многократно повтаряните в този смисъл искания от нейна страна, считано от февруари 2005 г. Доколкото това противоправно според нея поведение не е било променено, твърдените вредоносни последици са продължили да се възпроизвеждат през равни интервали и са нараствали.

96 Що се отнася до изводите, които трябва да се извлекат от констатацията, че твърдените втора, трета и четвърта имуществена вреда, както и твърдените неимуществени вреди, са продължаващи по своя характер, следва да се обърне внимание на несъответствието със съдебната практика, посочена в точка 58 по-горе, на главната теза на ищцата, че в случая не може да ѝ бъде противопоставен никакъв давностен срок, тъй като твърдяното неправомерно поведение на Делегацията и на ЕСВД, както и произтичащите от него вредоносни последици, са все още налице. Впрочем в отговор на въпрос, поставен от Общия съд в писмен вид, както и в съдебното заседание, ищцата изрично призна, че главната ѝ теза се основава на погрешно тълкуване на тази съдебна практика, като посочи, че се отказва от нея, запазвайки единствено тази, която е изложила при условията на евентуалност.

97 Съгласно тезата, изложена при условията на евентуалност и предвид обстоятелството, че ищцата е изпратила предварително искане за обезщетение до ЕСВД на 30 октомври 2013 г., следва да се приеме, че настоящият иск е допустим в частта, в която се отнася до обезщетяване на твърдените втора, трета и четвърта имуществена вреда, както и на твърдените неимуществени вреди, доколкото тези различни вреди са понесени след 30 октомври 2008 г. В останалата му част искът трябва да бъде отхвърлен като недопустим.

По съществото на спора

По твърдяното неправомерно поведение

98 На първо място ищцата упреква по същество ЕСВД и Делегацията, че не са предоставили формуляр „estemara 6“ на нейно име в седемдневен срок от напускането ѝ през октомври 2001 г. и не са уредили впоследствие нейното положение по отношение на египетското ведомство за социално осигуряване въпреки многобройните ѝ молби в този смисъл. На второ място тя ги упреква, че са се опитали да се сдобият с отнасящ се до нея „movement certificate“ без нейното съгласие и дори без да я уведомят предварително.

– Относно непредоставянето на формуляр „estemara 6“ на името на ищцата и последвалото неуреждане на нейното положение

99 По отношение на това твърдяно неправомерно поведение ищцата посочва, че първо е нарушен принципът на добра администрация, второ, принципът на разумен срок, и трето, приложимото египетско право.

100 На първо място, що се отнася до твърдяното нарушение на принципа на добра администрация, ищцата счита, че в нито един момент спрямо нейното положение не е била проявена безпристрастност и справедливост от страна на Делегацията и на ЕСВД, което нарушава член 41 от Хартата на основните права на Европейския съюз. Тя посочва, че на многобройните си молби в продължение на години не е получавала никакъв конкретен отговор от Делегацията, която по този начин умишлено и несправедливо е игнорирала нейния случай. Също така според ищцата ЕСВД не е привела надлежно в изпълнение решението на Омбудсмана от 8 март 2013 г.

101 ЕСВД оспорва да е останала напълно бездейна и да не е проявила разбиране и справедливост по отношение на ищцата, твърдейки, че е отговаряла многократно на нейните молби и е предприела стъпки за разрешаване на нейния случай. Тя оспорва също така твърдението, че не е реагирала на решението на Омбудсмана от 8 март 2013 г., отбелязвайки по-специално във връзка с това, че е искала многократно от ищцата да ѝ предостави „movement certificate“, получавайки от нея отказ.

102 На второ място, ищцата счита, че Делегацията и ЕСВД са нарушили принципа на разумен срок, тъй като до настоящия момент все още не са уредили нейното положение по отношение на египетското социално осигуряване, въпреки че тя е поискала още в началото на 2005 г. от Делегацията да ѝ предостави в най-кратък срок формуляра „estemara 6“, впоследствие е подновявала многократно това искане по телефона и по обикновената и електронната поща, през 2010 г. се е свързала с ГД „Relex“, а Омбудсманът е приел решение, констатиращо противоправността на поведението на ЕСВД и произтичащите от него вреди.

103 Според ЕСВД ищцата се е свързала за първи път с Делегацията през февруари 2005 г., а размяната на писма между тях е зачестила едва през 2007 г. ЕСВД твърди, че положението на ищцата е все още неуредено, тъй като от 2010 г. тя отказва да ѝ предостави „movement certificate“. Поради това поне частично продължителността на положението, на което се

основава настоящият иск, се дължала на ищцата. По-специално, видно от решението на Омбудсмана от 8 март 2013 г., понесените от ищцата вреди след май 2010 г. се дължали единствено на нея, поради отказа ѝ да сътрудничи с Делегацията.

104 На трето място, ищцата твърди, че Делегацията е нарушила приложимото египетско право, като не е предоставила формуляр „estemara 6“ на нейно име в седемдневния срок от прекратяването на трудовия ѝ договор. Според нея само Делегацията е в състояние да поправи това нарушение. От 2005 г. обаче тя отказвала да уреди положението ѝ единствено по финансови съображения, тъй като подобно уреждане можело да се осъществи не с обратно действие, а само считано от датата на подаване на този формуляр, което предполагало да се заплатят социалноосигурителните вноски до тази дата.

105 ЕСВД признава, че не е предоставила формуляра „estemara 6“ в предвидения срок, но напомня, че когато се опитала да разреши проблема, ищцата не ѝ съдействала, а отказала да изиска „movement certificate“. ЕСВД счита, че не би било правилно да закрие социалноосигурителното досие на ищцата така, все едно тя до ден днешен продължава да работи за Делегацията. ЕСВД допълва, че накрая Делегацията е прибягнала до услугите на адвокат, който изпратил формуляра на последния адрес на ищцата в Египет, както и писмо до египетското ведомство за социално осигуряване, на което обаче то изобщо не отговорило.

106 На първо място трябва да се разгледа твърдението за нарушение на приложимото египетско право.

107 Във връзка с това следва да се отбележи, че за страните е безспорно задължението на Делегацията по силата на приложимото египетско право да състави формуляр „estemara 6“ на името на ищцата в седемдневен срок от прекратяването на обвързващия я с ищцата трудов договор и да го предостави на египетското ведомство за социално осигуряване, нещо, което обаче тя не е направила. Както ЕСВД посочи в съдебното заседание, изглежда към тази дата положението на ищцата в това отношение все още не е било уредено (вж. т. 41 по-горе).

108 При все това трябва да се приеме, както впрочем ищцата потвърди в съдебното заседание, че подобно незачитане на националната правна уредба на трета държава не би могло само по себе си да представлява нарушение на правото на Съюза, което да е от естество да ангажира неговата извъндоговорна отговорност. Така съгласно съдебната практика неизпълнение от страна на институции на Съюза може да ангажира отговорността на Съюза единствено ако тези институции са нарушили законово задължение за действие, което следва от разпоредба на правото на Съюза (решения KYDEP/Съвет и Комисия, т. 50 по-горе, EU:C:1994:329, т. 58 и от 13 ноември 2008 г., SPM/Съвет и Комисия, T-128/05, EU:T:2008:494, т. 128).

109 От друга страна, извъндоговорната отговорност на Съюза може да бъде ангажирана, когато незачитането на национална правна уредба на трета държава представлява едновременно и нарушение на норма от правото на Съюза, и по-специално на общ принцип на правото на Съюза. Така в случая признатото от ЕСВД нарушение на приложимото египетско право трябва да се преценява не самостоятелно, а във връзка с основанията, които се извеждат, от една страна, от нарушението на принципа на добра администрация, и от друга страна, от нарушението на принципа на разумен срок.

110 На второ място, основанията, които се извеждат от нарушението на принципите на добра администрация и на разумен срок, следва да бъдат разгледани заедно.

111 Във връзка с това следва да се припомни, че съгласно член 41, параграф 1 от Хартата на основните права, озаглавен „Право на добра администрация“, всеки има право засягащите го въпроси да бъдат разглеждани от институциите и органите на Съюза безпристрастно, справедливо и в разумен срок. Член 41, параграф 3 от Хартата напомня за установения в

член 340, втора алинея ДФЕС принцип, съгласно който всяко лице има право на обезщетение от Съюза за вредите, които са му нанесени от институциите или от техни служители при изпълнение на служебните им задължения, в съответствие с основните принципи, които са общи за законодателствата на държавите членки.

112 В отнасящите се до Хартата на основните права разяснения се уточнява, че член 41 от нея се основава на съществуването на Съюза като правова общност, чиито характеристики са развити от съдебната практика, утвърдила по-специално добрата администрация като общ принцип на правото.

113 Принципът на добра администрация, когато представлява изражение на специфично право, каквото е правото на разглеждане на съответните въпроси безпристрастно, справедливо и в разумен срок по смисъла на член 41 от Хартата на основните права на Европейския съюз, следва да се възприема като съдържащо се в правото на Съюза правило, което има за предмет предоставянето на права на частноправните субекти (относно задължението за полагане на дължима грижа, което е свързано с принципа на добра администрация и задължава компетентната институция да разгледа грижливо и безпристрастно всички относими към съответния случай обстоятелства, вж.решение от 16 декември 2008 г., Masdar (UK)/Комисия, C-47/07 P, Сб., EU:C:2008:726, т. 91 и цитираната съдебна практика; в този смисъл вж. също решения от 4 октомври 2006 г., Tillack/Комисия, T-193/04, Rec, EU:T:2006:292, т. 127 и SPM/Съвет и Комисия, т. 108 по-горе, EU:T:2008:494, т. 127).

114 Освен това трябва да се посочи, че институциите, органите, службите и агенциите на Съюза не разполагат с право на преценка относно конкретното спазване на принципа на добра администрация, както се твърди в случая. Поради това констатирането на обикновено нарушение на този принцип от страна на Делегацията и на ЕСВД би било достатъчно, за да се докаже наличието на достатъчно сериозно нарушение по смисъла на цитираната в точка 51 по-горе съдебна практика.

115 Следва да се отбележи обаче, че в съдебното заседание ЕСВД призна наличието в дадения случай на нарушение на принципа на добра администрация по смисъла на член 41 от Хартата на основните права, и по-специално на принципа на разумен срок.

116 Доказателствата в материалите по делото и последователността на събитията, описани в точки 1—41 по-горе, показват при всички случаи наличието на подобно нарушение. По същество, проявявайки пълна липса на уважение към ищцата, която все пак е била нейна служителка в продължение на повече от десет години, Делегацията, по-късно заменена от ЕСВД, освен че не е съставила и предоставила на египетското ведомство за социално осигуряване формуляра „estemara 6“ на името на ищцата през октомври 2001 г., е предприела за първи път конкретна стъпка едва на 18 март 2010 г. в отговор на молбата от 3 февруари 2005 г. (вж. т. 5 по-горе), многократно препотвърдена впоследствие (вж. т. 8, 11, 13, 15, 17, 19 и 20 по-горе). Тогава тя се опитва да се сдобие с „movement certificate“ на името на ищцата (вж. т. 22 по-горе). До тази дата Делегацията е останала бездейна и мълчалива спрямо исканията на ищцата или е давала само уклончиви отговори, твърдейки, че се нуждае от повече време, за да намери разрешение на проблема. Запитана по този въпрос в съдебното заседание, ЕСВД не бе в състояние да даде ни най-малко обяснение за тази липса на реакция от страна на Делегацията на напълно законните искания на ищцата.

117 ЕСВД не може да оправдава последвалото неуреждане на положението на ищцата с това, че последната е отказала да изиска и след това да ѝ предостави „movement certificate“, каквато е била претенцията на Делегацията към ищцата от средата на 2010 г., многократно повторена впоследствие.

118 Всъщност, както подчертава ищцата в своите писмени становища и както отбеляза в съдебното заседание, не е доказано изобщо, че представянето на „movement certificate“, установяващ напускането от нейна страна на територията на Египет през октомври 2001 г., е било необходимо за уреждането на положението ѝ с оглед на социалното осигуряване. Поради това и предвид изложените от ищцата съображения от личен характер, както и предвид отказа на ЕСВД да разгледа сериозно възможността да ѝ предостави обезщетение, разбираемо е, че ищцата не е проявила желание да изисква подобен сертификат. Във връзка с това трябва да се посочи, че „movement certificate“ не представлява безобиден документ, въпреки че не е установено той да се използва единствено или дори основно в рамките на наказателни производства.

119 В действителност, както стана ясно от съдебното заседание, опитът на Делегацията и на ЕСВД да се сдобият с посочения „movement certificate“ е бил преди всичко в техен собствен интерес — за да може социалноосигурителното досие на ищцата да бъде закрито с обратно действие към октомври 2001 г. За страните е безспорно, че Делегацията е могла по всяко време да състави формуляр „estemara 6“ с датата на неговото действително подаване в египетското ведомство за социално осигуряване, в който случай обаче тя е трябвало да заплати невнесените до тази дата социалноосигурителни вноски. Във връзка с това следва да се припомни, че формулярът „estamara 6“, който Делегацията в крайна сметка се съгласява да предостави на ищцата през октомври 2011 г., е отказан от това ведомство, с довода че е антидатиран с дата от октомври 2001 г. (вж. т. 34 по-горе).

120 От изложените по-горе съображения следва, че като не са предоставили формуляра „estemara 6“ на името на ищцата в предвидените от приложимото египетско право срокове и като не са уредили впоследствие нейното положение, Делегацията и ЕСВД са проявили виновно противоправно поведение, което е от естество да ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза.

– Относно опита на Делегацията да се сдобие с „movement certificate“

121 Ищцата твърди, че Делегацията е нарушила правото ѝ на зачитане на личния живот, тъй като през 2010 г. се е свързала, без да я уведоми и освен това без нейното съгласие, с отговарящите за имиграцията и паспортите египетски власти, за да се сдобие с „movement certificate“.

122 ЕСВД оспорва да е нарушавала правото на ищцата на зачитане на личния ѝ живот. По-конкретно тя твърди, че Делегацията се е опитала сама да получи „movement certificate“ напълно добросъвестно и с цел да уреди нейното положение въз основа на данни, получени от египетското ведомство за социално осигуряване.

123 Във връзка с това е достатъчно да се отбележи, че ищцата не посочва изобщо с какво опитите на Делегацията да се сдобие с отнасящ се до нея „movement certificate“, който удостоверява единствено напускането ѝ на територията на Египет през октомври 2001 г., биха могли да навредят на нейния личен живот. Както посочва ЕСВД, без ищцата да възразява по този въпрос, информацията, която по този начин Делегацията е искала само за административни цели да бъде потвърдена официално, ѝ е била съобщена от самата ищца още когато тя е напуснала, поради което не е имала никакъв личен характер.

124 Поради това не би могло да се счита, че опитите на Делегацията да се сдобие с „movement certificate“ относно ищцата представляват неправомерно поведение, което е от естество да ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза.

По твърдените вреди и причинно-следствената връзка

125 От точки 106—120 по-горе следва, че Делегацията и впоследствие ЕСВД са допуснали неправомерно поведение, което може да ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза, като в нарушение на принципите на добра администрация и на разумен срок не са предоставили формуляра „estemara 6“ на името на ищцата в предвидения от приложимото египетско право срок и след това не са уредили нейното положение във връзка с това. Освен това от точки 89—97 по-горе следва, че настоящият иск е допустим в частта, в която се претендира обезщетяване на твърдените втора, трета и четвърта имуществена вреда, както и на твърдените неимуществени вреди, доколкото тези различни вреди са били понесени след 30 октомври 2008 г.

126 Поради това следва да се установи дали тези вреди са действителни и сигурни и евентуално дали има пряка причинно-следствена връзка между констатираната неправомерност и тези вреди.

– По твърдяната втора имуществена вреда

127 Главното искане на ищцата е за възстановяване на квартирните разходи, които е направила в Белгия от 2004 г. и които оценява общо на 133 493,88 EUR. Според нея, ако Делегацията бе предоставила формуляра „estemara 6“, тя е щяла да се завърне да живее и работи в Египет още в края на 2003 г. и да се настани безплатно при своето семейство до предаването на владението през 2004 г. на купения от нея апартамент в Кайро. След като се е наложило да остане да живее в Белгия вследствие на неправомерното поведение на Делегацията и на ЕСВД, тя претендира да ѝ бъдат възстановени наемите, които е заплатила за наетите там два апартамента, заемани последователно от нея между 1 януари 2004 г. и 31 януари 2008 г., тоест сумата от 40 950 EUR, с уточнението че през юли 2007 г. е купила в Белгия апартамент, в който е могла да се настани на 1 февруари 2008 г. Тя претендира също така възстановяване на сумата 4 438 EUR за закупуването на мебели за втория нает апартамент в Брюксел (Белгия). Накрая, тя счита, че тези суми трябва да бъдат увеличени с лихвите, които са дължими от 1 юли 2007 г. за сключения заем за закупуване на апартамента ѝ в Белгия, а именно 88 105,88 EUR.

128 При условията на евентуалност ищцата иска изплащане на дължимите лихви по заема, посочен в точка 127 по-горе, считано от 30 октомври 2008 г., а именно на сумата 78 623,81 EUR.

129 ЕСВД оспорва наличието на пряка причинно-следствена връзка между разглежданото неправомерно поведение и тази вреда, твърдейки по същество, че ищцата е решила доброволно да отиде да живее в Белгия, поради което разходите, чието възстановяване претендира, са обичайна последица от нейния жизнен избор. Освен това всяка евентуална причинно-следствена връзка била прекъсната от самото поведение на ищцата, която отказала да изиска „movement certificate“.

130 Най-напред следва да се приеме, че тъй като искането за възстановяване на твърдяната втора имуществена вреда е погасено по давност за периода, предхождащ 30 октомври 2008 г., единствено изложените при условията на евентуалност претенции на ищцата относно нейните квартирни разходи биха могли да се вземат предвид от Общия съд.

131 По-нататък следва да се посочи, че няма достатъчно пряка причинно-следствена връзка между разглежданото неправомерно поведение и вредата, състояща се от лихвите, които ищцата е трябвало да заплати по заема, сключен с оглед на придобиването на апартамент в Брюксел.

132 Във връзка с това следва да се припомни, че съгласно съдебната практика, когато поведението, за което се твърди, че е породило претендираната вреда, представлява въздържане от действие, необходимо е да се установи конкретно, че тази вреда действително е била причинена от твърдяното бездействие и не е могла да бъде причинена от поведение, което е различно от това, в което е упрекната институцията ответник (вж. определение от 17 декември 2008 г., Portela/Комисия, T-137/07, EU:T:2008:589, т. 80 и цитираната съдебна практика).

133 Действително, както бе посочено по-горе, ищцата не е могла да се завърне в края на 2005 г., за да живее и работи в Египет, вследствие от разглежданото неправомерно поведение. Въпреки това трябва да се отбележи, че решението ѝ от юли 2007 г., да купи апартамент в Брюксел и да сключи във връзка с това договор за ипотечен заем, е резултат не от това поведение, а определено от нейния личен избор. Освен това има само косвена причинно-следствена връзка между това поведение и решенията ѝ за покупката и за заема. Във връзка с това конкретно може да се отбележи посоченото от ищцата в исковата молба, че „[тя] се е реши[ла] в крайна сметка да сключи договор за заем в Белгия за закупуването на апартамент през юли 2007 г., [з]а да си осигур[и] доход от недвижимост за попълване на бъдещата си мизерна пенсия за осигурителен стаж и възраст“.

134 Следователно искането за обезщетяване на твърдяната втора имуществена вреда трябва да бъде отхвърлено.

– По твърдяната трета имуществена вреда

135 Ищцата твърди, че вследствие от разглежданото в случая неправомерно поведение е загубила възможността да се завърне от 1 януари 2004 г. в Египет и да продължи професионалната си кариера на по-престижна, по-динамична и по-интересна от финансова гледна точка работа от тази, която е имала в Белгия. В рамките на основното искане тя оценява тази вреда на 50 % от нетната заплата, която е получавала в Белгия от 1 януари 2004 г. до подаването на настоящия иск, или общо в размер на 131 150 EUR. При условията на евентуалност и като взема предвид получената след 30 октомври 2008 г. нетна заплата, тя претендира да ѝ бъдат изплатени 68 800 EUR.

136 Според ЕСВД с отказа си да изиска „movement certificate“ и да ѝ го предостави, ищцата не само не е положила „разумна грижа“ за ограничаване на последиците от твърдяната трета вреда, но освен това е прекъснала всяка причинно-следствена връзка между разглежданото неправомерно поведение и тази вреда. Освен това ЕСВД поставя под съмнение обстоятелството, че работата на ищцата в Белгия е била по-малко престижна и интересна от тази, която тя е могла да има в Египет, с твърдението че тя не представя доказателства за предполагаемото възнаграждение, което е могла да получава там. Накрая, според ЕСВД претендираната за тази вреда сума е напълно неоснователна.

137 Искането на ищцата за обезщетение на загубената възможността за по-интересна и по-доходна кариера в Египет трябва да се отхвърли, тъй като действителното осъществяване на тази твърдяна вреда не е напълно доказана.

138 Действително, от материалите по делото става достатъчно ясно и за страните е безспорно, че поради неправомерното непредоставяне от Делегацията на формуляра „estemara 6“ на името на ищцата и последвалото неуреждане на нейното положение тя е загубила възможности за работа в Египет през февруари 2005 г., април 2005 г., септември 2005 г., януари 2006 г. и март 2007 г., поради което е трябвало да продължи да живее и работи в Белгия.

139 Въпреки това становището на ищцата, че кариерата, която е могла да има в Египет, щяла да бъде по-престижна и по-интересна от интелектуална и финансова гледна точка, отколкото тази в Белгия, се основава само на предположения.

140 По този начин, първо, въпреки че съгласно нейните писмени становища ищцата е могла да намери в Белгия „само място за секретар в малко [сдружение с нестопанска цел], занимаващо се с търговия на цинк“, от сключения с нея договор за наемане на работа, включен в приложение A 18 към иска и от писмо, включено в приложение C 3 към репликата, е видно, че тя е била наета през септември 2001 г. като „Assistant to Market Development Coordinator and Environment and Public Affairs Manager“ (сътрудник на координатора по развитието на пазарите и на директора по околната среда и връзките с обществеността). Освен това в разрешителните ѝ за работа се посочва, че тя е „натоварена с проекти“, а в паметна записка от 13 февруари 2013 г., включена в приложение A 18 към исковата молба, тя е определена като „Executive and Personal Assistant“ (изпълнителен и личен сътрудник).

141 Второ, в исковата молба ищцата сравнява своето професионално положение в Белгия с функциите, които е упражнявала в Делегацията, която е „структура в състав от около шестдесет души, с дипломатически оттенък, която представлява престижна организация“. Това сравнение обаче е без каквото и да е значение, тъй като през октомври 2001 г. ищцата е решила сама да напусне посочените функции и да отпътува да работи в Белгия.

142 Трето, следва да се отбележи, че ищцата не представя никакво доказателство за твърденията си относно размера на възнаграждението, което е могла да получава в Египет. Що се отнася до посочения от нея метод на остойностяване на така твърдяната вреда, а именно прилагането на коефициент от 50 % върху получаваната от нея в Белгия нетна заплата, той е напълно произволен.

143 Четвърто, изобщо не е убедително твърдението на ищцата, че в Белгия тя няма „особено обещаващ и търсен от работодателите профил“. Вярно е, че ищцата има само основни знания по нидерландски език, но говори френски, английски и арабски, освен че има добри познания по испански и италиански. Също така 10-годишният ѝ опит в Делегацията, в частност както го описва в исковата си молба, очевидно представлява предимство в професионален план.

144 От изложеното следва, че искането за обезщетяване на твърдяната трета имуществена вреда трябва да се отхвърли.

– По твърдяната четвърта имуществена вреда

145 Твърдяната от ищцата четвърта вреда се състои в намаления размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст, на който тя би могла да претендира в Белгия. Според нея вследствие от неправомерното поведение на Делегацията и на ЕСВД тя няма да може да достигне минималния брой години, който се изисква за получаването на пенсия за осигурителен стаж и възраст в Египет, а осигурителните периоди, които тя би могла да събере в Белгия, ще бъдат твърде кратки, за да ѝ дадат право да получава пълна пенсия за осигурителен стаж и възраст. Поради това както основното, така и допълнителното ѝ искане за сумата от 181 440 EUR съответствало на „разликата между бъдещата ѝ пенсия за осигурителен стаж и възраст и полагаемата ѝ се сума в случай на цялостно приключване на нейната кариера при равностойно възнаграждение между 65 и 83 години“.

146 По същество в отговора си ЕСВД посочва, че твърдяната четвърта вреда не е нито актуална, нито сигурна, нито определена.

147 Следва да се посочи, че твърдяната четвърта имуществена вреда е напълно несигурна по своя характер. Всъщност ищцата основава претенциите си на съвсем хипотетичната предпоставка, че ако бе успяла да се завърне да работи в Египет, е щяла да внася там осигурителни вноски в продължение на достатъчен брой години, а именно поне 20 години, за да получи пенсия за осигурителен стаж и възраст, след което оценява размера на тази вреда, като се основава на също толкова хипотетичната предпоставка на цялостно приключена кариера, а оттук и на пълна пенсия за осигурителен стаж и възраст в Белгия.

148 Следователно искането за обезщетяване на твърдяната четвърта имуществена вреда не може да бъде уважено.

– По твърдените неимуществени вреди

149 На първо място, препращайки към приложените към исковата молба медицински удостоверения, ищцата твърди, че неправомерното поведение на Делегацията и на ЕСВД я е довело до състояние на стрес и тревога, които са ѝ причинили стомашни разстройства, кожно-възпалителни реакции и дълбока депресия. На второ място, тя твърди, че страда от отдалечеността на семейството и приятелите си. Тази двойна неимуществена вреда тя оценява ex aequo et bono на 50 000 EUR.

150 Според ЕСВД не съществува никаква причинно-следствена връзка между неправомерното поведение и тази двойна неимуществена вреда, и при всички случаи възможната причинно-следствена връзка е била прекъсната от поведението на самата ищца.

151 Следва да се приеме, че съгласно приложените към исковата молба различни медицински и други удостоверения по време на период, съвпадащ с периода на настоящия спор, ищцата е имала здравословни проблеми, които са били както физически, така и свързани със самочувствието, при което е страдала от отдалечеността на своята родина, на семейството и на приятелите си.

152 Освен това от материалите по делото достатъчно ясно се вижда, че тези проблеми и страдания произтичат от неправомерното и напълно пренебрежително отношение на Делегацията и на ЕСВД. Това поведение е поставило ищцата в особено трудно положение, което я е довело по-специално до състояние на стрес и съвсем разбираема депресия.

153 Поради доводите, изложени вече в точка 90 по-горе, не би могло сериозно да се твърди, както прави ЕСВД, че решението на ищцата да остане в Белгия, считано от 2005 г., представлява личен и свободен избор от нейна страна. Освен това, поради доводите, изложени в точки 118 и 119 по-горе, ищцата не би могла да бъде упрекната, че е отказала да предостави на Делегацията и на ЕСВД „movement certificate“.

154 Предвид обстоятелствата по случая размерът на двойната неимуществена вреда, понесена от ищцата вследствие от неправомерното поведение на Делегацията и на ЕСВД, следва да бъде оценена ex aequo et bono на 25 000 EUR към датата на обявяване на настоящото решение.

155 Следователно, с оглед на всички изложени по-горе съображения, настоящият иск следва да се уважи частично, доколкото с него се претендира обезщетяване на понесената от ищцата двойна неимуществена вреда в споменатия размер от 25 000 EUR. В останалата му част той трябва да се отхвърли.

Относно искането за процесуално-организационни действия

156 Както бе посочено в точка 47 по-горе, ищцата иска от Общия съд да разпореди на ЕСВД в рамките на процесуално-организационните действия да представи документи, които доказват предприетите от Делегацията и от ЕСВД стъпки за разрешаване на настоящия спор.

157 Като подчертава, че единствено Общият съд може да прецени необходимостта от попълване на намиращите се на негово разположение данни по делата, по които е сезиран, ЕСВД представя в приложение към своята дуплика копия от различни писма, които по-специално са били разменени с египетски адвокат във връзка с тези стъпки.

158 При тези обстоятелства и предвид представените по настоящото дело други доказателства, с оглед на които Общият съд счита, че е осведомен в достатъчна степен, няма необходимост от разпореждане на исканите от ищцата процесуално-организационни действия.

По съдебните разноски

159 Съгласно член 134, параграф 3 от Процедурния правилник на Общия съд, ако всяка от страните е загубила съответно по едно или няколко от предявените основания, то всяка страна понася направените от нея съдебни разноски. Общият съд обаче може да реши една от страните да понесе, наред с направените от нея съдебни разноски, и част от съдебните разноски на другата страна, ако обстоятелствата по делото оправдават това.

160 В настоящия случай, тъй като искът е частично уважен, с оглед на обстоятелствата по делото е справедливо ищцата да понесе две десети от направените от нея съдебни разноски и две десети от тези на ЕСВД, а последната да понесе осем десети от направените от нея съдебни разноски и осем десети от тези на ищцата.

По изложените съображения

ОБЩИЯТ СЪД (шести състав)

реши:

1) Осъжда Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) да заплати обезщетение от 25 000 EUR на г-жа Randa Chart.

2) Отхвърля иска в останалата му част.

3) Г-жа Chart понася две десети от направените от нея съдебни разноски и две десети от тези, които са направени от ЕСВД.

4) ЕСВД понася осем десети от направените от нея съдебни разноски и осем десети от тези, които са направени от г-жа Chart.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 16 декември 2015 година.

Подписи

Съдържание

Обстоятелства, предхождащи спора 2

Производство и искания на страните 6

От правна страна 7

Предварителни бележки 7

По допустимостта 8

По съществото на спора 14

По твърдяното неправомерно поведение 14

– Относно непредоставянето на формуляр „estemara 6“ на името на ищцата и последвалото неуреждане на нейното положение 14

– Относно опита на Делегацията да се сдобие с „movement certificate“ 17

По твърдените вреди и причинно-следствената връзка 18

– По твърдяната втора имуществена вреда 18

– По твърдяната трета имуществена вреда 19

– По твърдяната четвърта имуществена вреда 20

– По твърдените неимуществени вреди 21

Относно искането за процесуално-организационни действия 22

По съдебните разноски 22